

**Zakres wiedzy i umiejętności oraz wykaz literatury
Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Języka Polskiego
dla uczniów szkół podstawowych województwa śląskiego
w roku szkolnym 2024/2025**

I. Zakres umiejętności

Umiejętności wymagane od uczestników Konkursu Przedmiotowego z Języka Polskiego opisane są w podstawie programowej dla przedmiotu język polski dla szkoły podstawowej - *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej* (Dz.U. 2017 poz. 356, ze zm.) oraz wynikają z treści wykraczających poza podstawę programową, ujętych w poniższym wykazie treści.

II. Zakres treści

Zakres treści Konkursu Przedmiotowego z Języka Polskiego jest zgodny z treściami podstawy programowej dla przedmiotu język polski dla szkoły podstawowej. Obejmuje również treści wskazanych pozycji literatury.

I stopień

Zakres wiedzy i umiejętności oraz proponowanej literatury opracowuje i przekazuje uczniom szkoły szkolna komisja konkursowa – § 6.2. **regulaminu konkursu.**

II stopień

Zakres treści

Uczeń:

- 1) określa:
 - a) tematykę oraz problematykę utworu;
 - b) nadawcę i odbiorcę (adresata wypowiedzi);
- 2) rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz określa ich funkcje w utworze,
- 3) wyróżnia elementy świata przedstawionego w utworze, w tym: zdarzenia, sytuacje, wątki (główne, poboczne), postacie (pierwszoplanowe, drugoplanowe, epizodyczne), określa czas i miejsce przedstawionych zdarzeń, wskazuje zależności między zdarzeniami,

- 4) rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach,
- 5) określa funkcje elementów konstrukcyjnych utworu literackiego, w tym: tytułu, motta, puenty,
- 6) rozpoznaje rodzaje literackie, określa ich cechy, przypisuje utwór do rodzaju literackiego,
- 7) rozróżnia gatunki epiki ,takie jak : powieść, opowiadanie, dziennik, pamiętnik, mit, przypowieść, baśń, bajka,
- 8) określa cechy powieści: obyczajowej, współczesnej, młodzieżowej,
- 9) analizuje i interpretuje teksty literackie oraz inne teksty kultury, w tym ikoniczne: obraz, plakat, grafika, fotografia, film,
- 10) rozróżnia typy tekstów: informacyjny, publicystyczny, ikoniczny, reklamowy,
- 11) odróżnia informacje o faktach od opinii,
- 12) porównuje utwory literackie lub ich fragmenty pod względem treści i formy,
- 13) wskazuje związek treści utworu z tekstem graficznym,
- 14) wyodrębnia obrazy poetyckie w utworach lirycznych,
- 15) charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu (podmiot liryczny), narratora, bohaterów,
- 16) rozpoznaje metaforę (ożywienie, uosobienie), porównanie, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, powtórzenie, pytanie retoryczne, anaforę, apostrofę, aluzję literacką, paralelizm i określa ich funkcje,
- 17) wskazuje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym: wers, rym, strofę, refren,
- 18) wyróżnia rodzaje rymów: męskie, żeńskie, parzyste/sąsiadujące, okalające, krzyżowe,
- 19) omawia budowę wiersza, rozróżnia wiersz sylabiczny, wolny i biały,
- 20) rozróżnia synonimy, antonimy, homonimy, rozumie ich funkcje w tekście i stosuje je we własnych wypowiedziach,
- 21) dostrzega zróżnicowanie słownictwa, rozpoznaje neologizmy, eufemizmy i objaśnia ich rolę w utworach literackich,
- 22) wskazuje i rozróżnia środki perswazji oraz manipulacji, rozumie ich funkcje w reklamie i w innych tekstach,
- 23) używa środków językowych charakterystycznych dla perswazji, tworząc własny tekst,
- 24) formułuje tezę oraz hipotezę, dobiera argumenty, układa kontrargumenty, uzasadnia swoje stanowisko,
- 25) wykorzystuje wiedzę o języku:
 - a) rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące,
 - b) rozpoznaje zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdania złożone, równoważniki zdania, zdania bezpodmiotowe,

- c) buduje wskazane w punktach 26 a) oraz 26 b) wypowiedzenia i je przekształca,
 - d) rozróżnia zdania złożone współrzędnie i podrzędnie oraz je tworzy,
 - e) wskazuje i tworzy różne typy podmiotów i orzeczeń, przydawek, dopełnień i okoliczników,
 - f) rozróżnia odmienne i nieodmienne części mowy,
 - g) rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu, strony i rodzaju gramatycznego odmiennych części mowy i określa ich funkcje w wypowiedzi,
 - h) stopniuje przymiotniki i przysłówki,
 - i) oddziela temat fleksyjny od końcówki; wskazuje oboczności,
 - j) stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych,
 - k) odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, rozpoznaje nieosobowe formy czasownika (zakończone na -no, -to, bezokoliczniki, konstrukcje z „się”),
 - l) rozumie znaczenie oraz funkcje czasowników osobowych i nieosobowych,
 - ł) rozpoznaje imiesłowy przymiotnikowe czynne i bierne, tworzy je oraz określa ich funkcje w tekście,
 - m) poprawnie używa czasowników w trybach: orzekającym, przypuszczającym oraz rozkazującym,
 - n) stosuje konstrukcję stron czynnej oraz biernej czasownika i przekształca czasowniki ze strony czynnej na bierną i odwrotnie, odpowiednio do celu oraz intencji wypowiedzi,
 - o) wskazuje w wyrazie głoski, litery i sylaby;
 - p) rozpoznaje rodzinę wyrazów, tworzy wyrazy pochodne,
 - r) dokonuje analizy słowotwórczej wyrazów – wskazuje podstawę słowotwórczą i formant, określa funkcje formantów, w tym tworzy zdrobnienia i zgrubienia,
- 26) Tworzy wypowiedź pisemną w następujących formach gatunkowych,
- a) opowiadanie,
 - b) ogłoszenie,
 - c) dedykacja,
 - d) przemówienie,
 - e) pamiętnik,
 - f) dziennik,
 - g) charakterystyka postaci,
- 27) zna zasady budowania akapitów i stosuje je, tworząc wypowiedź pisemną,

- 28) stosuje środki językowe wzbogacające styl wypowiedzi, rozpoznaje je i nazywa, np.: porównania, funkcjonalne powtórzenia, wyolbrzymienia,
- 29) zna i stosuje reguły ortografii oraz interpunkcji,
- 30) korzysta ze słowników: ortograficznego, języka polskiego, wyrazów obcych, synonimów, frazeologicznego, encyklopedii oraz wyszukuje informacje w Internecie,

III stopień

Zakres treści:

Obowiązują treści z II stopnia konkursu.

Ponadto uczeń:

- 1) w interpretacji tekstu kultury uwzględnia konteksty, np.: biograficzny, historyczny, społeczny, filozoficzny,
- 2) rozpoznaje w tekście literackim kontrast, symbol, alegorię, motyw literacki i określa ich funkcje,
- 3) wskazuje w tekstach literackich oraz ikonicznych tragizm, komizm, patos, ironię oraz określa ich funkcje w utworze,
- 4) buduje argumenty: rzeczowy, emocjonalny, logiczny,
- 5) wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, rozbudowuje i parafrazuje,
- 6) wykorzystuje wiedzę o języku w następujący sposób:
 - a) zna zasady i tworzy skrótowce oraz skróty wyrazowe,
 - b) tworzy wyrazy złożone i rozróżnia ich typy,
 - c) rozpoznaje oraz stosuje imiesłowy przysłówkowe,
 - d) stosuje imiesłowowe równoważniki zdań i określa ich funkcje,
 - e) przekształca imiesłowowe równoważniki w zdania podrzędne i odwrotnie,
 - f) przedstawia budowę wypowiedzenia wielokrotnie złożonego na wykresie, określa typy wypowiedzeń składowych oraz buduje wypowiedzenia wielokrotnie złożone według podanego schematu,
 - g) odróżnia mowę niezależną od zależnej, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie,
 - h) określa przyczyny rozbieżności między mową a pismem (upodobnienia, uproszczenia, utrata dźwięczności),
- 7) tworzy wypowiedź pisemną w następujących formach gatunkowych:
 - a) recenzja,

- b) rozprawka,
- c) list prywatny i oficjalny,
- d) opis, w tym: bohatera, przedmiotu, dzieła sztuki, przeżyć,
- e) zaproszenie.

III. Proponowana literatura

II stopień

1. Podręczniki do języka polskiego ustalone na II etap edukacyjny lub inne dostępne źródła.
2. Roksana Jędrzejewska-Wróbel, *Stan splątania*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2023 r.
3. Antoine de Saint-Exupery, *Mały Książę*, [online], [dostęp 02.09.2024on-line], dostępny w Internecie: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/saint-exupery-maly-ksiazce/>
4. *Stowarzyszenie Umarłych Poetów*, [film], reż. Peter Weir, Touchstone Pictures, 1989, film, [online], [dostęp 1 czerwca 2024], dostępny w Internecie: <https://www.cda.pl/video/214421705c>

III stopień

1. Podręczniki do języka polskiego ustalone na II etap edukacyjny lub inne dostępne źródła.
2. Michel Piquemal, *Trzy sita, Diogenes i soczewica, Ślepiec i paralita*, w: *Bajki filozoficzne*, Wydawnictwo Muchomor, Warszawa 2004.
3. Jarosław Iwaszkiewicz, *Ikar*, [online], [dostępny 28 sierpnia 2024], dostępny w Internecie: <https://bsip.miastorybnik.pl/zsu/album/ikar.htm>
4. Eric Emmanuel Schmitt, *Dziecko Noego*, Wydawnictwo Znak Literanova, Kraków 2022.

Uwaga! Miejsce i rok wydania podanych pozycji literackich mogą być inne.

**Protokół
pierwszego stopnia Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego
z Języka Polskiego
dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego
w roku szkolnym 2024/2025**

Nazwa szkoły

Adres i telefon szkoły

Adres e-mail szkoły

Gmina/Powiat

Wydział Nadzoru Edukacji/Delegatura Kuratorium Oświaty w *

Szkolna komisja konkursowa w składzie:

lp.	imię i nazwisko nauczyciela	funkcja	Podpis
1		Przewodniczący	
2		Członek	

stwierdza, że eliminacje pierwszego stopnia konkursu zostały przeprowadzone zgodnie z regulaminem zatwierdzonym przez Śląskiego Kuratora Oświaty.

Liczba uczniów biorących udział w konkursie

Liczba uczniów zakwalifikowanych do drugiego stopnia

Dodatkowe informacje o przebiegu konkursu

.....
*niepotrzebne skreślić

.....
miejsowość, data

.....
podpis Przewodniczącego Szkolnej Komisji Konkursowej

Uwaga: zgodnie z § 15 ust. 1 pkt 3 Regulaminu Konkursu Przedmiotowego Prace uczniów oraz załącznik nr 2 pozostają w dokumentacji szkoły.

**Klauzula informacyjna
dla uczestników konkursu przedmiotowego
dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego w roku szkolnym 2024/2025**

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (**RODO**) informujemy:

Kto jest administratorem danych osobowych?	Administratorem danych osobowych uczestników wojewódzkich konkursów przedmiotowych jest Śląski Kurator Oświaty w Katowicach, ul. Powstańców 41 a 40-024 Katowice. e-mail: kancelaria@kuratorium.katowice.pl, skrytka ePUAP: /y77uu54yfi/skrytka
Z kim można się kontaktować w sprawie przetwarzania danych osobowych?	We wszystkich sprawach związanych z ochroną i przetwarzaniem danych osobowych mogą się Państwo kontaktować z Inspektorem Ochrony Danych: e-mail: iod@kuratorium.katowice.pl, tel: 32 606-30-37
Jakie dane, w jakim celu oraz na jakiej podstawie będą przetwarzane dane osobowe?	Podane dane osobowe: <ul style="list-style-type: none"> • imię, • nazwisko, • data urodzenia, • miejsce urodzenia, • imiona i nazwiska rodziców/opiekunów prawnych uczestnika konkursu, • nazwa i adres szkoły uczestnika konkursu, • klasa będą przetwarzane w celu przeprowadzenia wojewódzkich konkursów przedmiotowych na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> • art. 6 ust. 1 lit. a czyli zgody na przetwarzanie danych uczestnika konkursu, • art. 6 ust. 1 lit. c RODO w związku z realizacją przepisów art. 51 ust.1 pkt 7 ustawy z dnia 14 grudnia Prawo oświatowe (Dz.U. z 2023 r. poz. 900), a także § 1-5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzenia konkursów, turniejów i olimpiad (Dz.U. z 2020 r. poz. 1036), dla których przetwarzanie danych jest niezbędne. Imiona i nazwiska laureatów wielokrotnych oraz nazwy szkół, do których uczęszczają, wizerunek laureatów mogą być publikowane na stronie Kuratorium Oświaty w Katowicach: http://www.kuratorium.katowice.pl .
Przez jaki okres będą przechowywane dane osobowe?	Dane osobowe uczestnika konkursu po zrealizowaniu celu, dla którego zostały zebrane, będą przechowywane do końca roku szkolnego a następnie archiwizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
Kto ma dostęp do danych osobowych?	Obsługą wojewódzkich konkursów przedmiotowych odbywać się będzie poprzez platformę internetową Konkursy przedmiotowe Kuratorium Oświaty w Katowicach, pod adresem: https://konkursy.kuratorium.katowice.pl dostępnej wyłącznie dla organizatorów konkursu i dyrektora szkoły , do której uczęszcza uczestnik konkursu. Dane osobowe uczestników konkursu będą udostępniane członkom Wojewódzkiej Komisji Konkursowej.
Jakie prawa przysługują w związku z ochroną danych osobowych?	Osoby, których dane dotyczą, mają prawo do: <ol style="list-style-type: none"> a) dostępu do treści danych osobowych; b) żądania sprostowania danych osobowych, które są nieprawidłowe; c) żądania usunięcia danych osobowych, d) żądania ograniczenia przetwarzania. W przypadku uznania, że przetwarzanie przez Kuratorium Oświaty w Katowicach udostępnianych danych osobowych narusza przepisy RODO, przysługuje uczestnikowi konkursu prawo do wniesienia skargi do organu nadzorczego – Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych
Czy podawanie danych osobowych jest konieczne?	Podanie przez Państwa danych osobowych jest wymogiem ustawowym. Konsekwencją niepodania danych będzie brak możliwości udziału w konkursie.

ZALĄCZNIK NR 4

.....
.....	<i>imię/imiona i nazwisko uczestnika WKP</i>
.....
.....	<i>ucznia/uczennicy klasy</i>
<i>imiona i nazwiska rodziców (opiekunów prawnych)</i>
	<i>pełna nazwa szkoły</i>

	<i>data i miejsce urodzenia</i>

**Wyrażenie zgody na przetwarzanie danych osobowych uczestnika
wojewódzkiego konkursu przedmiotowego
dla uczniów szkół podstawowych województwa śląskiego w roku szkolnym 2024/2025**

Na podstawie art. 6 ust. 1 lit. a ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r. – RODO, wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych uczestnika konkursu

(imię/imiona i nazwisko dziecka)

przez Śląskiego Kuratora Oświaty w Katowicach, w celu przeprowadzenia Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Języka Polskiego

(nazwa konkursu)

dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego w roku szkolnym 2024/2025.

Wyrażenie zgody obejmuje następujące dane: imię, nazwisko, wizerunek, klasa oraz nazwa i adres szkoły uczestnika konkursu, oraz dane, o których mowa w § 12 regulaminu konkursu.

Zakres zgody na publikację wyników i wizerunku obejmuje: prezentację wyników wielokrotnych laureatów, wręczenie zaświadczeń podczas gali laureatów oraz publikację zdjęć wykonanych podczas uroczystości.

.....
miejsowość, data

.....
(czytelny podpis wyrażającego zgodę)

**Regionalny Ośrodek
Doskonalenia Nauczycieli
„WOM” w Częstochowie**

**Protokół eliminacji drugiego stopnia
Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego
z Języka Polskiego
dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego
w roku szkolnym 2024/2025**

Nazwa szkoły.....

Adres szkoły i nr telefon

Adres e-mail szkoły

Gmina/Powiat

Wydział Nadzoru Pedagogicznego/Delegatura Kuratorium Oświaty w *

Szkolna Komisja Konkursowa w składzie:

lp.	imię i nazwisko nauczyciela	funkcja	miejsce pracy wpisać ,w przypadku nauczyciela zatrudnionego w innej szkole	podpis
1		Przewodniczący		
2		Członek		
3		Członek		

stwierdza, że:

1. pobrany zestaw konkursowy został zabezpieczony zgodnie z zasadami określonymi w § 18 ust. 3 i 4 regulaminu konkursu.
2. eliminacje drugiego stopnia konkursu zostały przeprowadzone zgodnie z regulaminem zatwierdzonym przez Śląskiego Kuratora Oświaty.

Liczba uczniów biorących udział w konkursie

Liczba uczniów, którzy osiągnęli 85 % i więcej punktów

Informacje o uczniach z innych szkół biorących udział w konkursie (imię i nazwisko, nazwa szkoły)

.....
.....

Dodatkowe informacje o przebiegu konkursu

.....
.....

* niepotrzebne skreślić

.....
miejsce, data

.....
podpis Przewodniczącego Szkolnej Komisji Konkursowej

(pieczęć szkoły)

.....
(miejsowość, data)

Oświadczenie
Członków Szkolnej Komisji Konkursowej

Zobowiązuję się przestrzegać przepisów regulaminu Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Języka Polskiego dla uczniów szkół podstawowych województwa śląskiego w roku szkolnym 2024/2025 oraz nie ujawniać uczestnikom wyników konkursu przed terminem przewidzianym w regulaminie.

Oświadczam, że przyjmuję odpowiedzialność nałożoną na mnie w zakresie określonym w Regulaminie szczegółowym Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Języka Polskiego.

Imię i nazwisko	Funkcja	Czytelny podpis
	Przewodniczący	
	Członek	
	Członek	

(podpis i pieczęć dyrektora szkoły)

Karta uczestnika Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego¹

1. Nazwisko ucznia		
2. Imię/ imiona ucznia		
3. Imiona i nazwiska rodziców/prawnych opiekunów	Matka/prawny opiekun	
	Ojciec/prawny opiekun	
4. Pełna nazwa szkoły		
5. Klasa		
6. Adres szkoły		
7. Powiat		
8. Gmina		
9. Nr tel. szkoły, e-mail szkoły		
10. Wydział/Delegatura Kuratorium Oświaty, na terenie której znajduje się szkoła		
11. Numer kodowy wypełnia członek komisji konkursowej w dniu konkursu		

.....
miejsowość, data

.....
podpis i pieczętka Dyrektora Szkoły

Każdy uczestnik III stopnia powinien posiadać kartę do kodowania opracowaną komputerowo. Dyrektor szkoły odpowiada za przygotowanie karty zgodnie z załączonym wzorem.

¹ WZÓR – PROSZĘ WYPEŁNIĆ KOMPUTEROWO

**Kuratorium Oświaty
w Katowicach
ul. Powstańców 41 A
40-024 Katowice**

**Lista laureatów
Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego
z Języka Polskiego
dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego
w roku szkolnym 2024/2025**

Wojewódzka Komisja Konkursowa w składzie:

Przewodniczący

Członkowie 1.
2.
3.
4.
5.
6.

przedkłada listę laureatów Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Języka Polskiego dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego w roku szkolnym 2024/2025, która stanowi załącznik do protokołu.*

Ogólna liczba laureatów wynosi

**Listę laureatów należy wygenerować z platformy internetowej Konkursy Przedmiotowe i opracować w tabeli sporządzonej w arkuszu kalkulacyjnym.*

.....
miejsowość, data

.....
*podpis Przewodniczącego
Wojewódzkiej Komisji Konkursowej*

ZAŁĄCZNIK NR 8 B

**Kuratorium Oświaty
w Katowicach
ul. Powstańców 41 A
40-024 Katowice**

**Lista finalistów
Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego
z Języka Polskiego dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego
w roku szkolnym 2024/2025**

Wojewódzka Komisja Konkursowa w składzie:

Przewodniczący

Członkowie 1.
2.
3.
4.
5.
6.

przedkłada listę finalistów Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Języka Polskiego dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego w roku szkolnym 2024/2025, która stanowi załącznik do protokołu.*

Ogólna liczba finalistów wynosi

**Listę finalistów należy wygenerować z platformy internetowej Konkursy Przedmiotowe i opracować w tabeli sporządzonej w arkuszu kalkulacyjnym.*

.....
miejsowość, data

.....
*podpis Przewodniczącego
Wojewódzkiej Komisji Konkursowej*